
Årsbokslut 2020

Överförmyndarnämnden

Tertial 3 2020

Innehållsförteckning

1	Verksamhetens uppdrag.....	3
2	Hänt i verksamheten 2020	4
3	Framåtblick.....	5
4	Jämförelser med andra kommuner avseende 10 procent bästa och 25 procent mest kostnadseffektiva.....	6
5	Måluppfyllelse under 2020	7
5.1	Maximalt värde för skattepengarna	7
	<i>Rätt från början och i rätt tid</i>	7
5.2	Bästa utveckling för alla	7
	<i>Huvudmannens intresse står i fokus</i>	7
5.3	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka.....	8
	<i>Socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart utförande av uppdrag</i>	8
5.4	Stark och balanserad tillväxt.....	8
	<i>Alla huvudmän har en kompetent god man</i>	8
6	Redovisning av särskilda uppdrag.....	10
7	Ekonomiskt resultat	11
8	Investeringar	12
9	Kommunövergripande åtgärdsplan	14
10	Intern kontroll	15
11	Sjukfrånvaro	16

1 Verksamhetens uppdrag

Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgifter inom överförmyndarverksamheten. Nämndens uppdrag är att se till att de Nackabor som inte själva kan ta tillvara sin rätt på grund av exempelvis sjukdom eller låg ålder snabbt får rätt stöd av kompetenta gode män eller förvaltare. Nämnden verkar således för att det finns gode män och förvaltare, erbjuder dem kunskapsutbyte och information som är väsentlig för uppdraget samt tillsyn hur de utför uppdraget.

2 Hänt i verksamheten 2020

Harmoniseringsarbete med anledning av avtalssamverkan

Under 2020 har det pågått ett intensivt arbete med att sammanföra verksamheterna för Värmdös och Vaxholms gemensamma överförmyndarnämnd och Nackas överförmyndarnämnd. Arbetet har bland annat innefattat byte av verksamhetsstöd för akter från Värmdö och Vaxholm samt omstrukturering av arkiv. Belastningen har varit särskilt hög för handläggarna under perioden och det har varit stor personalomsättning bland annat på grund av svårigheter i att bedöma bemanningsbehovet efter verksamhetsövergången. Vid utgången av året bedöms harmoniseringen vara avklarad och förutsättningarna goda för effektiv handläggning framöver.

Inställda möten för ställföreträdare

Flera aktiviteter ställdes in under året för att minska risken för smittspridning med anledning av den pågående Coronapandemin. Det påverkade möjligheten att sprida information till, och öka erfarenhetsutbytet mellan kommunens ställföreträdare. Digitala alternativ och information via e-post har använts, men kan inte fullt ut ersätta de fysiska mötena.

Nöjdare huvudmän

Enkätresultatet för huvudmännen har förbättrats kraftigt och är åter i nivå med resultatet från åren 2018 och tidigare. 86 % av huvudmännen är nöjda med hur gode mannen utför sitt uppdrag.

3 Framåtblick

Nämndens främsta utmaning ligger i att möta behovet av ställföreträdare med fortsatt hög kvalitet och effektivitet i verksamheten. Utmaningen är tudelad: de gode männen ska rekryteras till uppdraget och gärna attraheras till ett långvarigt engagemang, vilket kräver bra rekryteringsprocesser och god service. Det ska också säkerställas att de gode männen har rätt kompetens och verkar utifrån huvudmännens fokus, vilket uppnås genom fortsatt arbete med utbildning och certifiering samt goda möjligheter till erfarenhetsutbyte med andra ställföreträdare. Fortsatt digitalisering och ständig process- och verksamhetsutveckling i dialog med både huvudmän och gode män är viktiga verktyg för att möta behovsökningen framöver.

4 Jämförelser med andra kommuner avseende 10 procent bästa och 25 procent mest kostnadseffektiva

Länsstyrelsen sammanställer statistik för landets överförmyndare. Tillgänglig statistik i januari 2021 rör utfall för 2019. Tabellen visar utfall för Nacka och de av jämförelsekommunerna som inte ingår i gemensam överförmyndarnämnd med andra kommuner.

Tabell 1: Statistik för överförmyndarnämnder 2019

Kommun år 2019	Danderyd	Nacka	Solna	Täby
Tjänster i årsarbetstid (antal)	2,8	7	3,75	2,75
Ställföreträderskap (antal)	319	1012	556	716
Ställföreträdaruppdrag för vilka arvode inte tas ut (antal)	83	144	131	142
Ställföreträdare som entledigas (antal)	13	95	21	21
Överförmyndarens totalkostnad per ställföreträderskap (kr)	10904	8102	8300	5217
Överförmyndarens totalkostnad per kommuninvånare	105	77	55	51
Överförmyndarens totalkostnad för beslutade arvoden (tkr)	1127	4723	4459	3331
Huvudmännens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	75	61	66	64
Kommunens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	25	39	34	36
Granskade redovisningshandlingar (antal)	270	801	625	609
Redovisningshandlingar som granskats med anmärkning (antal)	6	6	17	15
Anmärkningar från Länsstyrelsen vid årlig inspektion (antal)	uppgift saknas	1	1	5

Nackas kvalitet ligger på en jämförbar eller högre nivå än flera av jämförelsekommunerna. Även vad gäller kostnadseffektivitet ligger resultatet bra i förhållande till övriga. I ett nationellt perspektiv ligger Nacka bland de 10 % bästa men inte bland de 25 % med lägst kostnad per invånare. Överförmyndarverksamhet kan bedrivas på olika sätt och med olika hög ambitionsnivå, till exempel finns flera kommuner som inte har en separat överförmyndarnämnd. En jämförelse av kostnadseffektivitet bör därför inte göras utan djupare analys av respektive kommuns förutsättningar.

5 Måluppfyllelse under 2020

Sammanfattning

Överförmyndarnämnden bidrar positivt till måluppfyllelsen för kommunens övergripande mål genom att uppvisa fortsatt goda resultat överlag. Genom ett systematiskt angreppssätt i både utveckling och uppföljning säkerställs ständiga förbättringar i samtliga verksamhetsdelar. Under 2020 har stort fokus legat på avtalssamverkan och det har varit ett krävande harmoniseringsarbete. Vidare har verksamheten påverkats av pågående pandemi.

5.1 Maximalt värde för skattepengarna

Rätt från början och i rätt tid

Målet med granskningen har inte uppnåtts på grund av hög arbetsbelastning och stor omsättning av personal under 2020. På grund av Corona avled fler äldre huvudmän än normalt vilket resulterade i en högre andel sluträkningar vilket också påverkat resultatet.

Andel överklagade beslut som ändrats av rätten är endast 3 stycken av 14 överklagade beslut. Nämnden fattar över 1000 beslut på ett år så det är en liten andel som överklagas och få ändringar. Det tyder på att nämnden fattar bra och tydliga beslut.

Indikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2020
◆ Andel redovisningar fullständigt granskade per 30/9			90 %	100 %
● Andel överklagade beslut som ändras efter prövning i rätten.			2 %	15 %

5.2 Bästa utveckling för alla

Huvudmannens intresse står i fokus.

◆ Överförmyndarnämndens huvuduppdrag är att huvudmän har en god man eller förvaltare som fullgör sitt uppdrag med huvudmannens bästa i fokus. För att säkra den framtida tillgången på gode män behövs aktivt arbete med god service över tid och marknadsföring av överförmyndarverksamheten och gode mans-uppdraget.

Ökad nöjdhet hos huvudmän men minskad nöjdhet hos ställföreträdare

För trettonde året i rad har enkäten till huvudmän och deras gode män genomförts i numera elva deltagande kommuner.

För gode männen har Nacka kommun ett något lägre resultatet, men ligger kvar i toppen jämfört med övriga kommuner. Generellt sett verkar den pågående pandemin, som orsakat en hel del inställda aktiviteter, och den försenade handläggningen med anledning av ökad belastning i samband med uppstart av avtalssamverkan, endast haft marginell påverkan på kundnöjdheten hos nämndens ställföreträdare. Målet för total nöjdhet hos gode männen är väldigt högt satt, och har sänkts till 90 procent för 2021.

Enkätresultatet för huvudmännen har förbättrats kraftigt och är åter i nivå med resultatet från åren 2018 och tidigare. Förbättringen rör alla delfrågor, även den om gode mannen förklarar sitt uppdrag där målnivån på 80 procent nås. En större andel av enkäterna till huvudmän har besvarats med hjälp av, eller helt av, personal på boende än föregående år. Detta kan ha haft påverkan på den uttryckta nöjdheten i relation till 2019. En annan skillnad som kan spela in är att en större andel av huvudmännen än tidigare har en erfaren god man, det vill säga någon som har varit ens gode man/förvaltare i mer än två år.

Indikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2020
 Andel gode män som är nöjda med servicen	87 %	88 %	83 %	95 %
 Andel huvudmän som är nöjda med sin gode man	78 %	68 %	86 %	85 %

5.3 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart utförande av uppdrag

Överförmyndarnämndens fokus inom denna övergripande målsättning är att alla uppdrag genomförs på ett hållbart sätt – socialt, ekonomiskt och miljömässigt.

Lågt användande av digitala tjänster

Att erbjuda gode männen att lämna in redovisningarna digitalt bidrar både till en bättre miljö och att verksamheten är effektiv och rättssäker. Trenden är neutral, och målet för användning av de digitala tjänsterna nås inte under 2020. För att stimulera ökat användande av e-tjänsterna genomförs utbetalning av arvodet snabbare vid digital redovisning förutsatt att själva redovisningen är korrekt. Vidare genomförs informations- och utbildningsinsatser kring e-tjänsterna regelbundet. Under 2021 behöver detta arbete förstärkas.

Färre gode män använder bil i uppdraget

För att uppfylla målet om ett miljömässigt hållbart utförande har överförmyndarnämnden också ett nyckeltal om att minska användningen av bil i uppdraget som god man eller förvaltare. För detta nyckeltal är målnivån uppnådd och trenden är positiv.

Indikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2020
 Andel redovisningar som lämnas in via digital tjänst	36 %	37 %	37 %	60 %
 Andel uppdrag där gode män huvudsakligen inte använder bil.		74 %	75 %	75 %

5.4

5.5 Stark och balanserad tillväxt

Alla huvudmän har en kompetent god man

Överförmyndarnämndens uppdrag är att se till att alla snabbt får en god man med god kompetens, även i tider då behovet av gode män ökar.

Fler certifierade gode män

Överförmyndarnämnden ska säkra att de som vill vara god man har och får rätt förutsättningar för att utföra uppdraget och ställer därför krav på att gode män deltar i kompetensutvecklingsinsatser. En sådan är ett digitalt kunskapstest som är obligatoriskt för alla som vill vara god man. Nämnden har även ett system för certifiering av gode män. Under 2020 har inga certifieringsinsatser kunnat genomföras på grund av hög belastning i verksamheten. Insatser för att höja certifieringsgraden återupptas under 2021.

God man inom två månader

Nämnden har mycket hög ambitionsnivå vad gäller hur fort en huvudman får en god man. Under 2020 inkom inga ansökningar om god man för ensamkommande barn. När det gäller huvudmän, bortsett från ensamkommande barn, är nämnden beroende av att få in underlag från olika aktörer och myndigheter, bland annat läkarintyg. Under 2020 ökade antalet ansökningar om god man och förvaltare med 33 %. Ärendena blir mer komplexa utifrån komplicerade förhållanden för huvudmän som gör att det är svårare att utreda och att rekrytera gode män till uppdragen.

	Indikatorer	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2020
	Andel certifierade gode män	5 %	13 %	0 %	50 %
	Andel huvudmän som får god man inom två månader.	81 %	100 %	85 %	100 %

6 Redovisning av särskilda uppdrag

Nämnden hade inga särskilda uppdrag från Mål och budget 2020-2022.

7 Ekonomiskt resultat

Det ekonomiska utfallet för 2020 är minus 8,5 miljoner kronor, vilket motsvarar en negativ budgetavvikelse på 351 tusen kronor.

Arvoden till gode män utfaller något lägre än föregående år, vilket främst beror på det gynnsamma förslaget under 2019 som medförde att huvudmännen hade lika stor, eller större, betalningsförmåga än för 2019.

Kostnaderna för myndighet och huvudmannaskap har påverkats negativt, dels på grund av högre OH-kostnader än tidigare år. Dessa delas dock med Värmdö och Vaxholm kommuner, varför effekten ändå blir låg. Vidare bokfördes vissa intäkter (400 tusen kronor) för övergångskostnader i samband med uppstart av avtalssamverkan 2019, men motsvarande kostnader bokfördes 2020. Slutligen belastas budgetposten av en engångsutgift för plattformbyte för verksamhetens ärendehanteringssystem (300 tusen kronor), vilken inte var känd vid tiden då budgeten lades för 2020.

För övrigt ska noteras att budgetposten myndighet- och huvudmannaskap uppvisar ett kraftigt helårsunderskott i relation till budget. Detta ska läsas mot överskottet inom budgetposten för arvoden till ställföreträdare, där *budgeten* även innehåller vissa kostnader för personal och andra kostnader relaterade till myndighetsutövningen. Som ett led i det utvecklingsarbete kring nämndens bokföring, som pågått framförallt under 2020, har *kostnaderna* för personal och myndighetsutövning i sin helhet bokförts under budgetposten för myndighet och huvudmannaskap. Detta ger en obefintlig nettoeffekt på utfallet på sista raden, men förstärker överskottet för arvoden respektive underskottet för myndighet och huvudmannaskap i relation till budget inom de enskilda budgetposterna.

Verksamhet, tkr	Ack utfall 2020			Ack budget 2020		Utfall 2019		
	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Utfall netto	Budget netto	Budget-avvikelse	Intäkter	Kostnader	Netto
Kostnader (-) Intäkter (+)								
Arvoden och omkostnader, gode män		- 3 650	- 3 650	-3707	57	172	-3948	-3776
Nämnd och nämndstöd		- 199	- 199	-171	- 28	0	-175	-175
Myndighet & Huvudman. Drift.		- 4 623	- 4 623	-4244	- 379	0	-4250	-4250
Summa	0	-8472	-8472	-8121	-351	172	-8373	-8201

8 Investeringar

Tabell 1. Årets totala utfall mot årsbudget

Tabell 2. De tre största pågående projekt för 2020

Mnkr	Utfall 2020						
	Projektamn/nummer	IB	Aktiverad	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto	UB

Tabell 3. De tre projekten med störst avvikelse mot projektbudget

Projektamn/nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Årsbudget 2020			
	Ack utfall 2020			
	Avvikelse budget/utfall			
Projektamn/nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Årsbudget 2020			
	Ack utfall 2020			
	Avvikelse budget/utfall			
Projektamn/nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Årsbudget 2020			
	Ack utfall 2020			
	Avvikelse budget/utfall			

Tabell 4. Färdigställda projekt under året

Projektnamn/nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall			
	Avvikelse budget/utfall			
Projektnamn/nummer	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall			
	Avvikelse budget/utfall			
Projektnamn/numemr	Mnkr	Inkomster (+)	Utgifter (-)	Netto
	Beslutad totalbudget sen projektstart			
	Ack utfall			
	Avvikelse budget/utfall			

9 Kommunövergripande åtgärdsplan

En generell besparing på 5 procent i överförmyndarens verksamhet, vars utfall i stort sett uteslutande består av löner (arvoden till gode män, arvoden till förtroendevalda, löner till medarbetare och OH), är inte genomförbar utan investering i ett utvecklingsarbete som möjliggör effektivisering av personalkostnader på längre sikt. Sådan utveckling kan till exempel vara automatisering av delprocesser eller övergång till helt elektroniskt arkiv.

Utvecklingskostnaden skulle sannolikt vara minst lika stor som den möjliga besparingen under ett par budgetår. Överförmyndarenheten är generellt återhållsam med påverkbara kostnadsdrivare och strävar efter synergieffekter, till exempel intern representation och kompetensutvecklingsaktiviteter.

Genom avtalssamverkan delas kostnaden för en del OH med Värmdö och Vaxholms kommuner, vilket minskar Nackas kostnader med cirka 150 000 kronor per år.

Under slutet av 2020 och början av 2021 migreras nämndens verksamhetssystem, som förvaltas av Föreningen Sambruk, till en ny plattform. Efter en inledande migreringskostnad väntas förvaltningskostnaden för systemet sedan minska något. Genom avtalssamverkan har antalet kommuner som delar på utvecklingskostnader för systemet ökat, vilket minskar belastningen per kommun vid systemutveckling framgent. Fler kommuner väntas ansluta efterhand.

På sikt väntas även avtalssamverkan minska behovet av extra konsultresurser under perioden för granskning av årsräkningar.

10 Intern kontroll

Nämnden har följt den internkontrollplan som fastställdes för 2020.

Överförmyndarverksamheten jobbar kontinuerligt med riskanalys och riskhantering. Det är en del av tillsynsverksamheten. De ställföreträdare som inte lämnar in sin årsräkning trots påminnelse blir förelagda vid vite att lämna in av nämnden. De ställföreträdare som inte har uppfyllt kraven på sin förvaltning granskas med anmärkning. Under 2020 granskades 7 stycken årsräkningar med anmärkning. En följd av detta är att man bestämmer åtgärd som vidtas, men hänsyn till bristens allvarlighetsgrad. I vissa fall har det varit tillräckligt med en rättelse och i andra fall har ställföreträdaren entledigats.

Varje år har nämnden ett tema för granskning av ställföreträdarens förvaltning. Nämnden har även detta år särskilt följt upp att huvudmännen fått del av sina medel med en extra guldkant. Nämnden har även följt upp att gode männen har fullföljt sitt åtagande att sörja för huvudmannens person genom en enkät till huvudmännens särskilda boenden. Vid den årliga kontrollen av gode män hos Polisens belastningsregister och hos Kronofogden har det funnits några träffar. Dessa gode män har avsagt sig uppdraget eller entledigats av nämnden.

11 Sjukfrånvaro

Överförmyndarenhetens sjukfrånvaro är 3,05 % för år 2020. I jämförelse med snittet för kommunen är sjukfrånvaron låg. Det har inte förekommit någon långtidssjukskrivning.